

Бухгалтерський облік нарахування та виплати суми допомоги по вагітності та пологах

№	Назва господарської операції	Д-т	К-т	Відображення у ф. № 1ДФ
1.	Нараховано допомогу по вагітності та пологах	378	663	Графа 3а «Сума нарахованого доходу» за кодом 128
2.	Нараховано ЄСВ на суму допомоги по вагітності та пологах	949	651	
3.	Отримано суму допомоги по вагітності та пологах на спецрахунок у банку	311	378	
4.	Виплачено суму допомоги по вагітності та пологах із спецрахунку у банку	663	311	Графа 3 «Сума виплаченого доходу» за кодом 128
5.	Сплачено ЄСВ	651	311	

Отже, розмір допомоги по вагітності та пологах розраховується сумарно і надається в повному обсязі незалежно від кількості днів відпустки, фактично використаних до пологів. Це обумовлено тим, що дана допомога надається працівниці як матеріальне забезпечення, яке компенсує втрату доходу (заробітної плати) за період відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами. Сума допомоги підлягає до виплати разом з найближчою заробітною платою і, як правило, підприємства відразу робить це перерахування, згодом отримуючи компенсацію від фонду соціального страхування.

Але слід пам'ятати, що закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 23.09.1999 № 1105-XIV встановлює, що ця виплата здійснюється в найближчий термін, встановлений для виплати зарплати, і перерахування отриманої суми допомоги зі спецрахунку на поточний рахунок отримувача без зарахування коштів на спецрахунок, може бути розцінене як нецільове використання коштів.

Список використаних джерел: 1. Конституція України від 28.06.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. 2. Про державну допомогу сім'ям з дітьми [Електронний ресурс] : Закон України від 21 листопада 1992 року № 2811-XII. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>. 3. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 23.09.1999 № 1105-XIV. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>. 4. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010р. № 2464. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>. 5. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

УДК 657.01

О. О. Ткаченко, студент

Науковий керівник: **О. О. Сидоренко**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Ключові слова: облік, організація, доходи, витрати, підприємства, покращення.

Як зовнішні, так і внутрішні користувачі, майбутні інвестори цікавляться результатами діяльності підприємства. Кожне підприємство прагне отримати максимальний прибуток при мінімальних витратах та підвищити якість виробленої продукції, обслуговування споживачів. У значенні доходів відзеркалюється результати виробництва, надання послуг, особливої діяльності, якості роботи та інше. Саме тому кожне підприємство прагне вдосконалити механізм обліку, усунути недоліки, мінімізувати витрати та максимізувати доходи. Отже, ця тема залишається актуальною і до сьогодні.

Метою дослідження є вивчення та обґрунтування таких понять як «дохід» та «витрати», дослідити проблеми організації обліку та вивчити сучасні підходи для вдосконалення системи обліку доходів і витрат.

Аспекти організації обліку досліджувало безліч як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Серед них Ф. Ф. Бутинець, В. М. Костюченко, Я. В. Соколов, В.С. Лень, В. В. Сопко, О. О. Терещенко, Н. М. Ткаченко, М. С. Пушкар, Л.К. Сук, Ю. С. Цал-Цалко та інші.

Наведемо погляди науковців на поняття доходів та витрат у таблиці 1 та 2.

Таблиця 1

Сутність значення «дохід» з погляду науковців

Автор	Визначення
Бутинець Ф. Ф.	Як економічна категорія, дохід (виручка) є потоком грошових коштів та інших надходжень за певний період, отриманим від продажу продукції, товарів, робіт, послуг [1]
Войнаренко М. П., Пономарьова Н.А., Замазій О. В.	Доходом є збільшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді надходження або збільшення активів чи зменшення зобов'язань, що призводить до збільшення власного капіталу, крім випадків, пов'язаних із внесками учасників капіталу [2]
Кужельний М. В., Левицька С. О.	Доходи від операційної діяльності включають: – доходи від реалізації продукції, товарів, послуг, передбачених статутними документами як основний вид діяльності; – інші операційні доходи (від реалізації іноземної валюти, реалізації інших оборотних активів, списання кредиторської заборгованості, відшкодування раніше списаних активів тощо). Підприємства мають можливість створювати філії та інші підприємства для отримання додаткових джерел фінансування своєї статутної діяльності. Крім того, вони можуть розміщувати тимчасово вільні кошти на депозитних рахунках, отримуючи пасивні доходи, а також отримувати від обслуговуючого банку відсотки за користування тимчасово вільними коштами на поточному рахунку Такі доходи є фінансовими доходами . Підприємство проводить операції з необоротними активами: уцінку необоротних активів, реалізацію зайвих та списання непридатних необоротних активів, операції реалізації фінансових інвестицій, списання позитивної неопераційної курсової різниці, дохід від безоплатно одержаних необоротних активів формують інші доходи [3].
Федосов В. М.	Валовий дохід як загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України, її континентальному шельфі, виключній (морській) економічній зоні, так і за її межами [6]
Огійчук М. Ф.	В господарстві дохід може формуватися не тільки від операційної діяльності, а й від інвестиційної і фінансової діяльності господарства, а також від надзвичайних подій [7]

Таблиця 2

Сутність значення «витрати» з погляду науковців

Автор	Визначення
Бутинець Ф. Ф.	Під економічними витратами розуміють "затрати втрачених можливостей", тобто суму грошей, яку можна отримати при найбільш вигідному з усіх можливих альтернативних варіантів використання ресурсів. З бухгалтерського погляду, витрати - це тільки конкретні витрати ресурсів [1]
Войнаренко М. П., Пономарьова Н. А., Замазій О. В.	Будь які очікувані збитки за контрактами визнавати витратами . Витрати на позики – це витрати на сплату відсотків або інші витрати пов'язані із запозиченням коштів [2]
Кужельний М. В., Левицька С. О.	Витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення власного капіталу внаслідок його вилучення) за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені. <i>Витрати визнаються в періоді їх здійснення (нарахування), незалежно від дати оплати</i> [3]
Лень В.С.	Витрати виробництва в загальному плані являють собою сукупність затрат живої та уречевленої праці (засобів та предметів праці) на виробництво продукції. [4]
Сук Л. К., Сук П. Л.	Витрати звітного періоду визнають або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводять до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно визначені [5]
Федосов В. М.	Витрати підприємства – фінансова категорія, що характеризує в грошовій та матеріальній формах оцінку господарської діяльності (підготовка, організація й здійснення процесів виробництва та реалізації продукції, товарів), фінансової й соціальної діяльності [6]

Сутність доходів і витрат висвітлене в:

- П(С)БО 15 «Дохід» – Дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена [8];

- П(С)БО 16 «Витрати» – Витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені [9].

Аналізуючи дослідження науковців, можемо побачити, що кожне поняття має спільну суть: доходом вважається отримані економічні вигоди в результаті діяльності підприємства; витратами вважається збільшення зобов'язань підприємства або зменшення активів підприємства.

Доходи, як і витрати, можемо класифікувати в залежності від діяльності підприємства. Така класифікація наведена МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів». У МСБО 7 зазначається: «Звіт про рух грошових коштів повинен відображати грошові потоки протягом періоду згідно з поділом діяльності на операційну, інвестиційну та фінансову» [10].

На основі визначень наведених в МСБО 7 можна навести приклади доходів і витрат, шляхом включення до тієї чи іншої діяльності підприємства (рис. 1, 2).

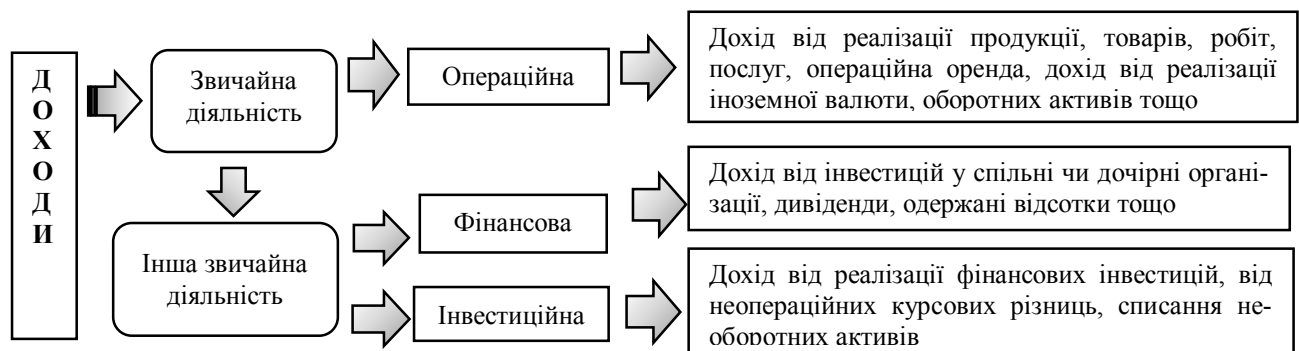

Рис. 1. Класифікація доходів залежно від видів діяльності

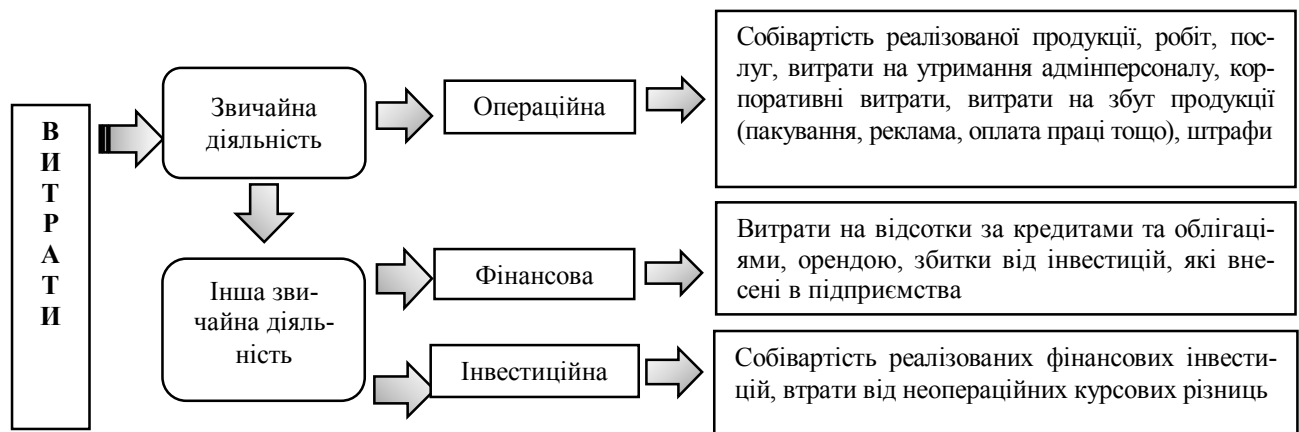

Рис. 2. Класифікація витрат залежно від видів діяльності

Для більш детальної інформації щодо прибутку кожне підприємство може більш розгорнуто вести облік доходів і витрат шляхом розширення звичайних субрахунків в залежності від специфіки діяльності, особистих потреб та контролю. Ця ознака не лише полегшить ведення обліку, але й буде корисною для використання в зовнішньому та внутрішньому середовищі.

Аналізувати ефективність діяльності кожного підприємства можна на основі фінансових результатів підприємства. Фінансовий результат прямо залежить від отриманих доходів та понесених витрат. Проблеми з організацією обліку доходів і витрат підприємств та контроль за ними є досить розповсюдженими. На теперішній час підприємства автоматизували облік, тому для покращення організації обліку доходів і витрат слід вдосконалити та деталізувати рахунки з відображенням інформації щодо отриманих доходів та понесених витрат. Доцільним є підвищення відповідальності працівників адміністративно-управлінського персоналу та вдосконалення процесу зберігання документації.

Список використаних джерел: 1. *Бухгалтерський фінансовий облік* [Електронний ресурс] / під заг. ред. [і з передм.] Ф.Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир : ПП «Рута», 2009. – 912 с. – Режим доступу : <http://dt-kt.net/books/book-13>. 2. *Войнаренко М. П.* Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту : навч. посіб. / Войнаренко М. П., Пономарьова Н. А., Замазій О. В. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 488 с. 3. *Кужельний М. В.* Організація обліку : підручник / Кужельний М. В., Левицька С. О. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 352 с. 4. *Лень В. С.* Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика : навч. посіб. / Лень В. С., Гливенко В. В. – 3-тє видання. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 608 с. 5. *Сук Л. К.* Організація бухгалтерського обліку : підручник / Л. К. Сук, П. Л. Сук. – К. : Каравела; Піча Ю.В., 2009. – 624 с. 6. *Теорія фінансів* : підручник / П. І. Юхименко, В. М. Федосов, Л. Л. Лазебник та ін. ; за заг. ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 576 с. 7. *Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах* : підручник / М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, Л. Г. Панченко та ін. ; за ред. проф. М. Ф. Огійчука. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Вища освіта, 2003. – 800 с. 8. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>. 9. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>. 10. *Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів»* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/929_019.